

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 01130

IN MIDBER SINAY

Abraham Sutzkever

*Permanent preservation of this book was made possible
by Taube & Marvin Fine
in memory of
Pauline & Charles Jaffe*

FUNDING FOR THE CORE COLLECTION OF YIDDISH LITERATURE
WAS MADE POSSIBLE IN PART BY A GRANT FROM THE
DAVID AND BARBARA B. HIRSCHHORN FOUNDATION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

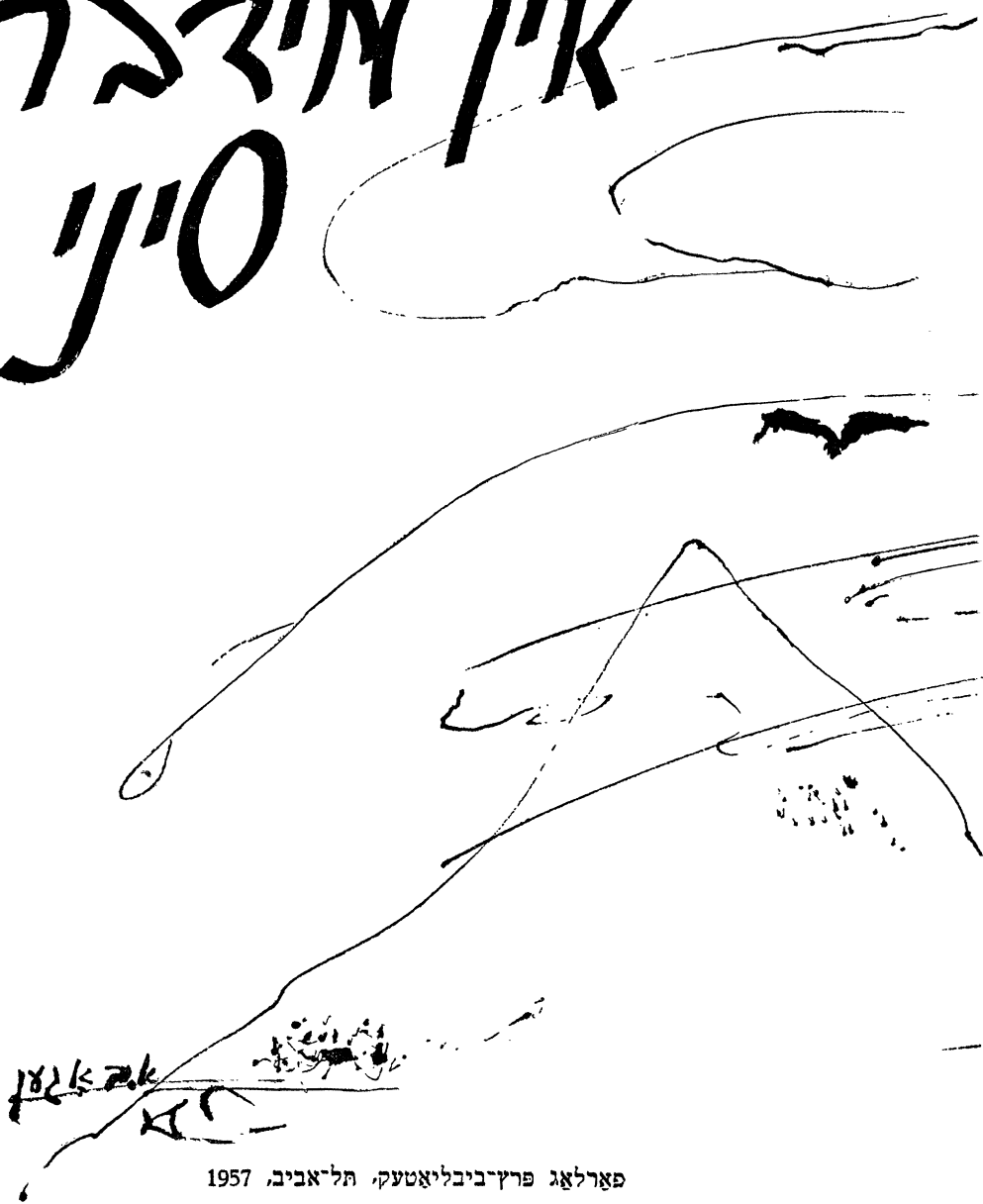

א. סוצקעווער / אין מידבר סיני

781187310.K

איין מיזגר סיין

פארלאג פרעזיביבליאטעק, תל-אביב, 1957

א. סוצקעווער / אין מיִדבר סיני
פארלאג פּרץ־ביבליאָטעק, תל־אביב
צאָל עקזעמפּלאַרן — טויזנט

צייכענונג א. באַגען

נדפס בישראל

A. SUTZKEWER / IN MIDBOR SINAI

Printed In Israel, 1957

געדרוקט אין קאַאפּ. דרוקעריי „אחדות“, תל־אביב

אין מידבר סיני

די טרער די בענקענדיקע אויף מיין וויע
 איז אלט ווי דו. פון דור-המידבר שטאמט זי.
 א לויב דער קליינער טרער, וואס האט די זכיה
 צו זען, אז אויך אין דיין זפרון פלאמט זי.
 געשלייפלטער גראניט איז דיין זפרון.
 דיין פראכט איז א פארצערנדיקער פייער.
 און ווי אמאל איך קני ביים נחל פארן
 און טרינק די שטארקע אייביקייט אויך הנייאר.
 א, גאט מיין גאט, מיט וואס בין איך דאס זוכה,
 אז איך, ביז-האלדז-פארקנאמענער אין גושן,
 זאל קומען צו דעם אפקלאנג פון אנכי,
 זאל קומען ווו די פליגל דינע רוישן!

בני סאַנאַפיר, דער אינדזל פון קאַראָלן,
 די שטערנקרוין אַנטקעגן שלמהם בוכמע, —
 דיין שאַטן שווימט אין ים, באַזוימט מיט שטראַלן,
 און קלאַנגען אונטער זיי — אין זיך געזוכטע.
 איך האָב אַ האַנט געטונקען אין אַ כוואַליע:
 — אַ שפּליטער, זאָל די האַנט נישט בליַיבן ליידיק...
 אין ים-סוף האָט אַ פּורפורנע פּמליא
 געשפּילט אויף מיַינע פינגער ליב און פּריידיק.
 און ווייטער, ווייטער האָט עס מיך געצויגן,
 צום לעבעדיקן קוואַל פון קלאַנג און ליניע —
 און מלכת-שבא, מיט פּערל אין די אויגן,
 אַנטהילט די ברוסט, קומט-אַן פון אַבעסיניע.

מיט יונגן צה"ל קלעמער איך צוזאמען.
 קאראלענע די בערד. אין שמויב דער לאַגל.
 — אז דו וועסט אומעטום א שעה זיך זאמען,
 געדויערן וועט פערציק יאָר דער וואַגל.
 עס וויל דעריאָגן אירע פיס אָן אינדין —
 זיי זענען ווייטער פון איר בליק און דינער.
 און דין-דין קלינגט א גאַלדן גלעקל, דין-דין —
 א קעמל רופט זיין טויטן בעדווינער.
 א טאַמאַריסק, א שלאַנג אַרום די צווייגן —
 דאָס בלינצלט נאָך צו מיר א שפור פון בעל...
 דער קעמל שמעלט זיך אָפּ. און מיר — מיר שטייגן,
 און ס'גייט א וואַלקנזייל פאַרויס דעם צה"ל.

פון שבטים צוועלף — א גאנצער קיבוץ-גליות.
די שבטים האבן זיך צעטיילט אין שבטים.
בני דינע קינדער מוישן זיך די ראליעס.
דו בלאזסט אין ביינער טרוקענע דיין אטעם.
אין רויטע זאמדן שווימען שטעט און לענדער.
א קינד. א מאמע. ברענענדיקע שימן.
און ווי די לופט, אן שאמן, אן געווענדער,
איז דורכזיכטיק די צייט פאר אלע צימן.
אין מידבר סיני ווערט דיין אומה יינגער,
און דיין געבאט, אין בלעמער פעלדז — דיין פינקס,
פארקריצן מיט א פייערדיקן פינגער
סקעלעמן פון די געמאס און טרעבלינקעס!

די אינגעקריצטע שריפט וועט בלייבן אייביק,
 פארזיגלט אין גראניט מיט מאכט און דעה.
 און ווי א לייבינטע וועט ברומען לייביק
 פון ראס-אל-נקב דורך קדש-ברנע. —
 אזא געזאנג נעמט זינגען אין די גלידער,
 ווי בליצן וואלטן עס אין מיר געזונגען!
 גאר הויך — די זון. א נאכט איז אין דער נידער.
 און רויטע הירשן זעען אויס די יונגען.
 דאס איז דער מאָל פיראן. א ליימיק נאָסע
 די ערד. א מאַנדלבוים. עס בלעקען רינדער.
 און ס'פאלט די זון אראָפּ פון אַ טערעסע,
 און אויף די אַקסלען כאַפּן זי די קינדער.

האַסט אויפגעוואַכט אין סיני, אל-נקמות,
ווען צו דיין באַרגשפיץ האָט זיך שוין געהויבן
דיין טויטער פּאַלק, דער באַרג פון די עצמות —
אַ יאַמערבאַרג פון אומשולדיקע טויבן!
ס'האַט אונטערערדיש קינדערבלוט-געריזל
דערוואַרעמט מיט באַלעבנדיקע שטימען
די אַדערן אין דיין גראַניט און קיזל,
און האָסט אַנטפלעקט דעם צווייטן באַרג דיין סימן:
צעטראַטענע ווי שפּילצינג אונטער זוילן —
צעטרעטן איצט אין סיני טויט און פּחד.
און אויף די ליפּן גליען דינע קוילן,
און מיט די קינדער ביסמו זיך מתיחד!

מען גיט דיר נעמען: סערבאל, דזשעבל מוסא...
 איך פיל דעם בארג. פון אלע איז ער שענער.
 דו שמייסט מיט קופערפעלדזן בחברותא —
 א טראפן בלוט ווייזט אן: ביסט יענער, יענער.
 איך האב שוין ווען געהערט די זעלבע מענער,
 א, בלינדערהייט וואלט איך צו דיר געטראפן!
 א טראפן בלוט ווייזט אן: ביסט יענער, יענער,
 ווי ס'נעדעלע מאנגעט ווייזט אן דעם צפון.
 עס שמעלט זיך אפ די זון. זי גייט ניט אונטער.
 און אויף א שטיין-מזבח, דיר צופוסן,
 א גלות-קינד, א זעלנער א פארווינדטער,
 און שיקט פון דיר אהיים די לעצטע גרוסן.

דער באַרג! דער באַרג! די שטילקייט בליט מיט כשמים
 פון אלע דורות. דימענטענע ריינקייט.
 דער באַרג! דער באַרג! די זון גיט אַ באַשטראַם אים.
 צעשמאַלצן ווערט איר שליטה אין זיין שיינקייט.
 און איבער אים צוויי שטראַלנדיקע לייטערס —
 און טריט, וואָס בלויז מען פילט זיי אויף די שטאַפלען.
 אַ קלאַנג... עס בלאַזן קופערנע טרומייטערס.
 אַ קלאַנג... און סנהעזן ווערן די שוואַרצאַפלען.
 אַ פראַסטיק זילבער שלאַגט פון זינע שפאלטן,
 און אויף מיין רוקנביין לויפט דורך אַ ציטער,
 ווי דאָס וואַלט מיך זיין גניסם, אין פעלדז באַהאַלטן,
 באַרירט מיט דער הסכמה פון געביטער.

— טו אויס די שייך און שטעל זיך אין א שורה,
 טו אויס די שייך און זאל דאס זאמד דרך שווענקען.
 אצינד איז דא די צייט פון מתן-גבורה.
 די שטילקייט איז א תהום. א תהום פון בענקען.
 און אויבן, אויף די שטראלנדיקע לייטערס,
 א תפילה קלעמערט פון די סאמע טיפן,
 ווי ס'וואלט אין הארץ, ביים קלאנג פון די טרומיטערס,
 א דימענט אן א דימענט זיך געשליפן:
 זאל רו און שלום קומען שוין געשווינדער.
 פון בארג אין סיני — בלאז אוועק די שינאה.
 פארשנייד אויף ס'ניי א בונד מיט דינע קינדער,
 און זאלן רוימע זאמדן ווערן גרינע!

און פלוצעם קומען אויפן בארג די שטערן,
צונויפגעוואַנדערט פונקט ווי מיר פון גלות.
באַנומענע פון ליכט, מיר זעען, הערן:
די מענטשן ווערן איינס מיט די מזלות.
און אויפן באַרג, דורך בליצנדיקער אימה,
אַ יינגל מיט אַ פאַן. ער גיט זי איבער
אַ האַנט, וואָס נעמט זי אויבן אַ געהיימע,
און זאַלכט מיט אייביקייט, און בענטשט דעם גיבור.
און ווער עס האַט געזען די נאַכט אין סיני,
געדענקען וועט דער סיני אויך זיין נאַמען.
און ווער עס האַט געזען די פראַכט אין סיני,
וועט קענען מייזנט יאָר דערציילן. אמן.

נאָוועמבער, 1956

געדאנקען פון א הירש

פאַר ה. לייוויק

באַגינען. ס'קניט אַ הירש פאַר מיניע טריט.
פאַרפישופט האָט בני נאָכט אַ שניי זיין פּורפורנע מדינה.
זיין פנים איז ניט זינס, ער קניט.
און אינעם שניי דערקענט ער ניט זיין מינע.

1956

ער מיינט, אז איך בין גאָט. וואָס טאָן אַצינד?
זיין קאָפּ איז אַ קרישמאַלענע, אַ נאַסע קאַנדעלאַברע.
„דערציילן מיניע הירשן? בין איך בלינד?“
אַ בינמל שטערן צוויטשערט אויף אַ סאַברע.

— ניט קני, מיין צימערקינד, איך בין קוים-קוים
דער זעלבער וואָס איך בין. אַ שניי האָט ביידן אונדז געפאַנגען.
אַ, טרינק מיין סיני-בלוט און יאָג פון טרוים
צו דעם וואָס איך בין ניט. און זוך אין מידבר זינע קלאַנגען.

נאַוועמבער, 1956

געשען איז דאָס — דערציילט אַ חבר — לעבן דיר-אל-באלאָח.
אַ היישעריק. און הינטער אים דער שאַטן פון אַ מלאַך.

מסתמא זענען זיינע פליגל מיט בוקעטן קוילן.
דער פליענדיקער בראַנדז האַט, קענטיק, דאָ זיין וועג פאַרהוילן.

און אומגעריכט — אַ נאַנטער ניגון אינעם סאַמע פלאַקער:
דער אַפקלאַנג פון אַ קווינע. און אַ ריח אַ געשמאַקער

פון שוואַרצן ברויט געבאַקענעס אויף בלעטער פון די קליאַנען.
און אַט איז אויך מיין הייזקע מיט די שוואַלכן און וואַזאַנען.

איך קום אַרײַן און שדי גיט אַ האַנט מיר פון מזוזה.
מיין מאַמע שרייבט צו מיר אַ בריוו. מיין שוועסטער נייט אַ בלוזע.

דער וויינשלבויס אין פענצמער איז דער פאַדעם צו איר נאָדל.
דער זייגער אויפן וואַנט — אַ האַן, וואָס קרייט כפבור גדול.

אַ בלענדעניש? ווי קאָן דאָס זײַן? מען מוז זיך איבערצײַגן!
אַט שלינג איך שוין די וויינשל די געטילעמע אויף צווייגן. —

אַפילו קערלעך זענען דאָ! און איך צעבײַט איעדער
צו פילן אויך אין מערפקן טעם די סודותדיקע סעדער.

נאָר שטענדיק דאַרף זיך צוויי מאָל איבערצײַגן אַ בן-אדם...
— אַנטליי מיר — זאָג איך — שוועסטערקע, די נאָדל אָן דעם פאַדעם.

און איך פאַרשמראָם די נאָדל אין מיין קליינעם לינקן פינגער.
אַזאַ מיין זינגענדיקער ווייטיק! ס'ווערט מיר גרינגער, יינגער.

אן אינדיק מיט א בנימשל קרעלן בלאזט זיך ווי א פריצטע.
און אט איז אויך די קווניע אונטער זשאווער א צעבליצטע.

געוואלד, ווי קאן א טויטער טאטע שמידן מיטן האמער!
מען מוז אים העלפן, און געשווינד איך יאג צו אים פון קאמער.

א פויער ברענגט א לאַנקע אין די אויגן צו דער קווניע.
— אנו, פאדקאווא יוזש גאטאווא? און דער טאטע: פווניע.

מיין גרינגער יינגל-האמער איז דער אַפּקלאַנג פון זיין שווערן,
און ביידע קלינגען, קלינגען און זיי גייען אַפּ אין טרערן.

מיר לייגן זיך א ווייל אין גראַז, די האַמערס ליגן פאַזע,
און מיט אַ מאַל איך הער אַ קול: מיר זענען שוין אין עזה!

נאוועמבער, 1956

„דער קוואל פון נבואה“

פארפלאַנטערט אין זאמדיקע פלאַכן, ווי בלינדע הירשן מיט
פלאַמענדיקע הערנער, קארמשען זיך די אַפּשטראַלן פון טאָג אין
בײַנאַכטיקן מידבר.

צו וועמען איז דער מידבר געגליבן?

צו אַ רײַזיקן מזבח פון דימענט, וווּ די נאַכט ברענגט פאַר
אַ קרבן אירע יונגיקע שמערן.

אין דער שמילקייט דערהער איך אַ שמים:

— אברהם!

און באלד קומט די שמים דיַטלעכער און זינגעוודיק
צעצויגענער:

— אב—ר—הם!

דאָס בלוט — פאַר אַן אַפּגרונט. די קני בייגן זיך:

— הנני...

אַ האַנט נעגלט זיך אַרײַן אין מײַן האַרצן. דערלאַנגט מיך אַ
צי אַהין, צו דעם בת-קול.

נענטער. נענטער. נענטער.

איך דערזע דעם געוויסן פון מידבר: אַ פעלדז. אַ קוואַל, ווי
דער צונג פון גאַט, שפרודלט אין זײַנע שפּאַלטן. און דער קוואַל,
בײַם טרינקען די מידברדיקע שמילקייט, רופט עס מיך בײַם נאַמען.

ס'איז „דער קוואַל פון נבואה“.

אזוי האָט ער גערופן בײַם נאַמען מײַנע זיידעס.

אייביק מוז עמעץ ענטפערן: הנני...

איך בין קיין סדום, צו פילן אלטן ווייטיק, עולה-רגל.
אן אדלער אויסגעשמידט פון זאלץ פארשליסט אין מיר די נעגל.

און שיפור בין איך פון די זיסע ווונדן, שיפור, שיפור.
— א דאנק דיר, אדלער, פאר דיין סם, דא בלייב איך אן צוריקקער.

א שאטן צווישן דערנער, וואס איז אויך דער רויו ניט נייטיק —
אזא בין איך אן דיין גענאד, אזא בין איך אן ווייטיק.

אויך דו האסט אויסגעבענקט מיין בלוט ביים טויטן ים — דיין שפיגל,
צענעמען ס'זאל דיין אינגעווייד, א שלאג-מאן אין די פליגל.

מיר זענען ביידע שיפור... לאמיר זען און לאמיר הערן,
ווי איבער אונדז און אונטער אונדז פארליבן זיך די שטערן.

איינציקער שאַטן אין מידבר, שמורעם פון זינדענע זעגן,
רויטער מיראזש פון נקמה פלאטערט דיר שמענדיק אַנטקעגן.
רויטער מיראזש פון נקמה — פליישיקע זאַנגען אין הימל.
כ'וויל מיטן זעלביקן הונגער שלינגען אַן אַלף, אַ גימל...

ס'פאַלן די טויטע ווי האַגל. קינדער געבוירסטו אין פליען.
קינדער ווי זינדענע זעגן זינגען אַרויס דינע זיען.
ס'הוידען זיך וויגן אין פייער, הינטערן פייער — אַ רעגן.
רויטער מיראזש פון נקמה פלאטערט דיר שמענדיק אַנטקעגן.

היישעריק, איצט ווען איך זע דיך איבער די זאַלצבערג די סדומער,
זשומעט אין מיר דיין שגעון, בין איך אַ טייל פון דיין יאַמער.
האַט דיך געבוירן אַ נביא צווישן אַ האַרדע גולנים?
יא, ביסט אַליין ווי דער נביא, מיט אַ פאַרלענגערטן פנים...

פינצטערניש קלינגט פון די פעלדזן. כ'ליג מיט דיין שאַטן צוזאַמען.
רויטער מיראזש פון נקמה זעגט מיט געזאַלצענע פלאמען.
זאַלץ וועט ניט שמילן מיין הונגער, סיידן — אַן אַלף, אַ גימל...
היישעריק, לאַז מיך ניט איבער, ס'בלען שוין זאַנגען אין הימל.

א

די שמיינער דיניע — פול מיט אויגן.
און זע: פון שמיינעראויגן פאלט
א רעגן, ניט אויף דר'ערד נאָר אויף די וואַלקנס.
און אויף די וואַלקנס וווּ דער רעגן פאלט
גייט אויף די שטאַט, וואָס אונטן איז אַנטרונען.
... קליינע קינדער שפּילן זיך מיט זונען.

ב

דאָ אַטעמען די מויערן.
דאָ אַטעמען די טויטע.
ס'איז ניט קיין שטאַט —
א ריז אַן אינגעשלאַפענער
א יאָר, א דור, צי הונדערט,
איז אויפגעוועקט אַצינד
פון אַדלערס פּורפורנע,
צערייצטע,
און הייבט די הענט ווי האַלבע רעגן-בויגנס
אַרומצונעמען אין דער וואַר — זיין חלום.

1953

געבויגענע וויינען די אייזלען אין ירושלים,
נימאָ מער די הייליקע זקנה, די זינגעריין עלזע.
נימאָ ווער ס'זאל קארמען די אייזלען מיט בליציקן צוקער
און העלפן זיי שלעפן די ווונדיקע שטיינער פון קאסמעל;
די שטיינער, וואָס פאלן אראָפּ מיט אַן „אוי“ פון די הערצער
ביי אלע וואָס קומען אין לאַנד — אַ מאַיאָנמעק מיט שטיינער! —
צו בויען אַ היים פאַרן היימלאַזן מלך משיח.

אַמאָל האָט פון באַרג זיך אַרונטערגעקוליעט אַן אייזל,
פאַרלאָרן אַ פאַדערשטן צאָן. האָט די זקנה צעשמאַלצן
איר חתונה-רינג ביי דעם גאַלדשמיד ר' ניסים פון אַלטשטאַט,
און ס'האַט שוין דער אייזל אַ גאַלדענעם צאָן אַ מתנה.

און ווער האָט באַנומען ווי זי דאָס געוויין פון באַשעפער? —
שוין אַלצדינג באַשאַפן! די אייביקייט איז אים שוין אייביק
אַ קייט אויפן האַלדז, און קיין צווייטער איז מער ניט בנמצא...
זי שפילט אין האָמעל אויף איר בלויען קלאַוויר זיין דערמאַנונג,
ווען ער איז געוועזן דער מינסטער פון טרילערס און לייבן,
געשריבן מיט ביימער זיין פרישע גן-עדן-פאַעמע,
אַ ווייבלעכן גראַם פון אַ מענערשן ריפּ אויסגעקנאַטן.

עס גוססן רוין בנים שפילן די אַשיקע פינגער.
זי טאָר נאָך ניט שטאַרבן! אַ יונגע, פאַרליבטע מוראַשקע,
ביז בלוט אַ צעביסענע, האָט אין איר צימער פאַרבלאַנדזשעט
און שפילט מיט דער זקנה באַנאַנד אויף די אַלטע קלאַווישן.

זי טאָר נאָך ניט שטאַרבן! געפאַלן אין גאַרמאָן אַ זונרויז —
אַ וועלט איז געפאַלן! די קערנער — גאַלדהויטיקע מענטשן.
מען וועט זיי פאַרקויפן אין מאַרק, און זיי שינדן די הוימאָן...
און אויסלייזן דאַרף זי די קנעכט — די גאַלדהויטיקע מענטשן.

זי טאָר נאָך ניט שטאַרבן! אין ים זענען כוואַליעס געבוירן.
זיי קאַנען ניט ריידן. זיי מאַנען מיט קינדערשע הענטלעך!
ס'געבעט פאַר די זויגלינגען-כוואַליעס מוז ווערן דערזונגען,
דער שטורעם זאַל היינט ניט פאַרשלינגען די ראָזע נשמות.

אוווּ איז דער אָנהייב פון הימל? — אין ירושלים.
אַצינד איז די זקנה אַ שמערן און שוועבט איבער מויערן.
אַ בלויער קלאַוויר איז די שמאַט. אַ פאַרשלייערמע פּלה.
איך שפּאַן אויפן שטיינערנעם טעפּיך צוזאַמען מיט עלזען,
פאַרשיפורט פון בלויען קלאַוויר און צעשניטן פון העלזען.

ירושלים, 27סטן פעברואַר, 1957

אויף אן עפל-רויטן דאך אין קאטאמאן — א לייטער
אויסגעבארגט פון יעקבס חלום. און א ייד פון פוילן
ווי אן אלטער אדלער אין זיין הימלנעסט פארהוילן
אויבן יאמערט. און עם קלעטערט נייגעריק א צווייטער.

— זיידע, וועמענס טויט באוויינט איר, ווען אזוי פיל שטערן
אנילן פון די בערג אויף שבת אין ירושלים?

— ס'גיסן זיך אליין פון הארצן, קינד מיינס, באַכן טרערן,
ווען דער פותל איז געפאנגען אין ירושלים.

— זיידע, קאנען מיר פון לייטער ניט דערזען קיין שימחה?
שטיינער בליען. שלווח בליט. עם בליט ירושלים.

— אלע טאג אנטקעגן פותל דאוון איך דא מינחה
און איך זע: דער פותל בלומיקט אין ירושלים.

און צוזאמען מיטן ייד אין הימלנעסט פארהוילן
שווימען מיינע אויגן איבער גליענדיקע חומות,
צו דער וואנט פון טרערן, צו דעם פותל פון חלומות,
און דער פותל ציט זיך א געפאנגענער ביז פוילן...

א

פארגאנגענהייט, האָסט מיט אַ רעגן-בויגן,
אַ רעגן-בויגן איינגעטונקט אין בלוט,
אַרומגעבונדן די שוואַרצעפלען מיניע
און ניט געוואָרן. ווי עס וואָלט אַ קינד
געשפּילט זיך אין באַהעלטעניש מיט מיר.
ביסטו אַ קינד?

ווי האָסטו זיך באַהאַלטן?

דיין בלאַנקער ניגון שווימט אין מיר ווי אַ פאַרשמרעמטע נאָדל
און מאַנט איך זאָל אַ ריז טאָן די פאַרטונקלעניש.
איך זאָל

דערזען דיך יונג, ווי זון וואָס ווערט ניט אַלט.

נאָר איך, אַ בלינד געשלאַגענער פון טוימע,

האַב אַליץ געוואַרט אַ סימן אז ביסט דאָ.

און היינט האָב איך דערזען, דערהערט דעם סימן:

עס האָט אַ האָן אַ קריי געטאָן אין צפת,

אַ לעבעדיקער האָן, אַ היימיש קרייען.

און ווונדער: אינעם קריי — מיין היים און גאַס,

און איך און דו, פארגאנגענהייט, אין צווייען.

איך קריי פון האָן אַנטפלעקט זיך דיין געשטאַלט,

און יונג ביסטו, ווי זון וואָס ווערט ניט אַלט.

קרייט צום דריטן מאל דער האָן —
 צינדט זיך אָן
 דער הר מירון.
 אין זיינע שטיינער וואַנדערן געדאַנקען.
 די זון וואָס קומט פֿון קבר
 לאַמיר דאַנקען.
 די זון איז יונג,
 זי שטעלט דעם ערשטן טראַט.
 אַ וואַלקן מיטן אויסזען פֿון מיין שטאַט
 מאַכט לעבעדיק און ליב די פּאַנאָראַמע.
 אינעם וואַלקן נייט פֿאַר מיר אַ העמדעלע
 די מאַמע.

עין-אל-דזשין — דאָס איז דער קוואַל פון שדים,
עין-אל-דזשין.

דאָרטן מאַנצט דער טייוול מיט זיין איידעם
און עס קושט זיך לילית מיט די זין,
די, וואָס טרינקען פונעם עין-אל-דזשין.

דאָס דערציילן גוטמוטיקע דרוזן,
עין-אל-דזשין.

מיניע ליפן גלייבן ניט, זיי מוזן
איבערצייגן זיך צי ס'האָט אַ זין,
אַז דו ביסט פאַרפישופט, עין-אל-דזשין.

קלאַנגען באַדן זיך אין דיר, ניט שדים,
עין-אל-דזשין.

אַלע שדים גראַמען זיך מיט ביידעם,
און דיין טעם איז פון אַן אַנדער מין —
ביסט אַ קוואַל פון לידער, עין-אל-דזשין!

און מיט א גאלדן העמערל און דלעטל,
קלאפט אויס אין דינעם קופער אויף די קני,
דער מאן פון פוילן, אריה, אונדזער שמעטל
אין בלויזן אראמאט פון דעם אר"י.

באהאלטן איז דער קינסטלער אין א חופה,
געשטיקט פון הענגלעך וויינטרויבן אליין;
און מיטן קלאנג פון העמערל אין קופער —
עס קומט דא די פארגאנגענהייט צו גיין.

פארגאנגענהייט — זי קומט ניט דורך א טויער,
זי גליט דורך וויינטרויבן, דורך זייער זאפט,
וואס מיט א מאל זיי ווערן זויער, זויער:
זי שטייט פאר אים אין טרערן און זי גאפט.

נאר ווען זי קומט אהיים אין קופער, דעמאלט
באוועגן זיך אין קופער הענט און פיס.
און גאלדן העמערל אין שאטן דרעמלט,
און וויינטרויבן — צוריק זיי ווערן זיס!

צפת, 1955

דער קרייז פון די נאָענטע

מײן טאַטע איז אַ קרױע אויף די שטיכן פון סיביר,
מײן טאַטע איז אַ שניטער-הויפן לעבן דער ווילנע,
נאָר ביידע זענען זיי אין מיר,
דער שניטער-הויפן און די קרױע.

מײן קינד, זיי וועלן זײַן אין מיר
אויך הינטער מײן פאַרהאַקטער ווײַע —
דער שניטער-הויפן און די קרױע.

די צעפ פון מיין שוועסטער

עס קומען די צעפ פון מיין שוועסטער
בני נאכט אין מיין צימער ווי פליגל ;
און וויל איך א קוש טאן מיין בעסטער —
ווערן זיי בלוט אינעם שפיגל.

דאס גיט מיר די שוועסטער א סימן :
מיר זענען אין לאנד פון דיין וויגל...
— שווימען, שווימען, שווימען,
אהין, מיטן שטראם, דורכן שפיגל !

נאך הינטערן שפיגל איז ליידיק — —
פארלארן האט זי אין א געפל
א סטענגע, וואס מארגן וועט פריידיק
מיין קינד עס ארנימטאן אין צעפל.

טאטע און קינד

א. אנטקעגן פענצטער

די קליינע פרעגט איר טאטן, דעם פאָעט,
וואָס לעשט זײַן קאָפּ אָן בלאַט פּאַפּיר אַ מידער
אַנטקעגן פענצטער, וווּ „אַ שמערן צו אַ צווייטן רעדט“:
— זאָג דעם אמת, גאָט שרײַבט לידער?

און איידער נאָך ס'באַווייזט דעם טיפּן ענין צו דערקלערן
זײַן מאַיעסטעט דער דיכטער — ענטפּערט שוין דאָס קינד:
— מסתּמא שרײַבט ער. זײַנע לידער זענען עס די שמערן.
פאַר וואָס זאָלסטו דו ניט שרײַבן מיטן זעלבן ווייסן טינט?

אלע נאכט אין מיין צימער זעט אויס דער וואזאן
א זילבערנער האן.

איז מיר א ווונדער : א האן און קרייט ניט.

אלע נאכט אין מיין צימער, פאוואלינקע, שא,

קומט דער טאמע אריין מיט א קריגל אזא

און גיט דעם וואזאן צו טרינקען.

שמענדיק טרינקען. איך קאן ניט פארגעסן, —

פאר וואס גיט דער טאמע אים קיין מאל ניט עסן?

דיינע שפילצינג, מנין קינד, האלט זיי טייער,
דיינע שפילצינג נאך קלענער ווי דו.
און בני נאכט, ווען ס'גייט שלאפן דאס פייער, —
מיט די שמערן פון בוים דעק זיי צו.

לאז דעם גאלדענעם פערדעלע נאשן
די פארוואַלקנטע זיסקייט פון גראַז.
און דעם יינגל טו אָן די קאַמאַשן
ווען דער אַדלער פון ים גיט אַ בלאַז.

און דיין ליאלקע טו אָן אַ פאַנאַמע,
און אַ גלעקעלע גיב איר אין האַנט.
ווייל ס'האַט קיינער פון זיי גיט קיין מאַמע,
און זיי וויינען צו גאַט בני דער וואַנט.

האַב זיי ליב, דיינע קליינע בת-מלפּהם,
איך געדענק אַזאַ טאַג — וויי און ווינד — :
זיבן געסלעך און אַלע מיט ליאלקעס
און די שטאַט איז געווען אָן אַ קינד.

— — קומט אין זומער-היישעריק אַ חלום —
אינעווייניק מאַנט אַ שניימענטש: העלף.
און איך זע: די שויבן פון מיין חלום
ווערן וועלדער וווּ עס וואַיען וועלף.

— ליבער גאַסט, איך ווייס, דו ביסט ניט יענער
שניימענטש פון מיין קינדהייט, ביסט ניט ער,
לאַמיר קוקן אויג אין אויג ווי מענער:
זאָג דיין נאָמען, וואָס איז דיין באַגער?

בלאַנדזשענדיקע אַפּקלאַנגען פון היילן.
זײַנע ליפּן שלאָגן מיט אַ קעלט.
— שולדיק, שולדיק — הייבט ער אָן דערציילן —
אין אַ שניימענטש האָב איך זיך פאַרשמעלט!

דעמאָלט, ווען מיין גאַנצענע פאַמיליע
האַט מען אַפּגעקאַסעט פון דער וועלט,
אויך מיין גאָלדן מיידעלע, מיין ליליע —
האַב איך אין אַ שניימענטש זיך פאַרשמעלט!

מיַינע גלידער זענען לאַנג ניט מיַינע,
בלויז די פיס די מידע זענען יאָ.
גייען זיי... און האָבן ניט קיין טענה,
וואָס דער חוט-השדרה איז אַ קראַ.

ס'ענטפערט ניט מיין גאַט. ער איז אַ שטומער.
כ'וויל ניט זײַן אַ שניימענטש אָן אַ שטאַם!
נאַר צעשמעלצן קאַן מיך ניט קיין זומער,
זאָג, וווּ נעמט מען גיהנומדיקן פלאַם?

— ס'נעמט אַנמייל אַ שמורמישער ים אין קאַנצערט...
— עס ווײַנען די פּידלען מיט קלאַנגען צעגלימע...

נאָר איך האָב אין כּוואַליקע פּידלען דערהערט
אַ שטים פון דער לימע:
— ייִדן, שטייט אויף צו דער שחיטה.

אַ פּרוי... אירע אויגן — צוויי קינדער אין גרוב,
צעהוידעט אַ געסל און פּויקט מיט דער דלאַניע,
בײַם שפּראַך פון דער זון, אין אַ קעלער, אַ שטוב,
(איך זע איר געשמאַלט אין דער נײַנטער סימפאָניע):
— דער הימל האָט מער ניט קיין שליטה,
ייִדן, שטייט אויף צו דער שחיטה.

זאָל זײַן אַז משיח אַליין איז דאָס קול.
זײ ווילן ניט אויפשטיין. — דערבאַרעם זיך, נימע!
עס פּאַלן די פּידלען און ס'פּאַלט מיט אַ מאָל
דער הימל, וואָס האָט ניט קיין שליטה.
פאַרברענט איז די צונג, נאָר געבליבן אַ קול,
אַ שטים פון דער לימע. — —

די שטיינער אין מיין אלטער שטאָט
וויינען אין די נעכט ווי קינדער:
— וואָס האָסטו אונדז געלאָזט אליין?
אַ, שעם זיך דו פאַרשווינדער!
אַ שטיין איז עלנט ווי אַ שטיין,
וואָס האָסטו אונדז געלאָזט אליין?

צי זענען מיר דען שולדיק אויב
צעפאלן איז דיין שטוב אין שטויב?
מיר האָבן ניט קיין פים און ניט קיין פליגל.
וואָס האָסטו אונדז געלאָזט אליין?
אַ שטיין איז עלנט ווי אַ שטיין.
מיר האָבן ניט קיין פים און ניט קיין פליגל.

ניין, איך דארף זיך ניש דערמאָנען, דו אליין ביסט מיין זפרון,
 בין אַ זונזייגער אין מידבר און מיין שאַטן איז דער ווייזער.
 ס'גאַנצע לעבן וועט ער קרייזן אַרום זונזייגער דעם דאַרן,
 און באַוויינען דינע יאַרן און באַוויינען דינע הייזער.

★

אומגעזען, ווי ס'האַרץ, נאָר וואַכיק, תמיד קלינגט אַ גלאַק — דיין נאַמען:
 וויל — נע! וויל — נע! און די קלאַנגען, אין באַגלייטנדיקער גאַמע,
 זענען גאַסן און חברים, זענען פנימער און תהומען.
 צווישן תהומען און פאַנטאַמען קלינגט אַ פּיכטער נאַמען: מאַמע.

★

אוי, ווען איך וואַלט קאַנען ברענגען אויף די אַקסלען איר געביין דאָ!
 אינגעפאַסט איך וואַלט עס דעמאָלט ווי אַ דימענט אין הר-ציון,
 און פאַרשריבן אַט די שורות אויף איר טרייסטנדיקן שטיין דאָ...
 פאַרן מאַמע-טעמפל, באַרוועס, מיט מיין קינד געקומען קניען.

דעם אַנדענק פון
יאַנאַוואַ באַרטאַשעוויטש

אויב ניט דו, מיין רעטערין,
וואַלט איך דאָך קיין מאַל, קיין מאַל
ניט געזען ירושלים.
ס'וואַלטן מיניע לידער,
אונטער שניי, ווי זכריהם בלומ, געשרייען צו די שטערן
און די שטערן וואַלטן ניט דערהערט.
(זיי זענען אויכעט
יידישע געווען אין גרינע שויבן פון מיין שטאַט,
און זיי פוילן איצטער אַן מצבות).

אויב ניט דו, מיין רעטערין,
וואַלט איך געמוזט אַליין
איבערשניידן זיך דאָס לעבן, וואָס איז פול מיט לעבנס;
און עס וואַלט מיין דרעמלענדיקע מיידעלע, מיין טרייסט,
ניט געפרעגט דעם טאַטן אַזאָ ווונדערלעכע שאלה:
„וויפל יאָר בין איך געוועזן איידער כ'בין געבוירן?“

אַצינד איז רעגנצייט,
און ביזן האַלדז בין איך אין בערג —
מיט קוואַלנהענט אַן מיר זיך אַנגעהאַנגען,
אַריבערטראָגן זאָל איך זיי די תהומען.
און זע: אַט קומט אַ וואַלקן און אַ קעלער אינעם וואַלקן,
און דו, אין אַ פאַטשיילע, ווי אַ לאַנקע צווישן תליות,
געבויגן איבער מיר, דעם בערגל ווונדן.

מיין רעטערין, ביסט אויסגערעגנט אין ירושלים.
אַ רעגן-בויגן האַט פאַר דיין נשמה זיך געצונדן.

קומען וועל איך אויף די קני,
קומען וועל איך אויף די הענט.
קומען וועל איך אויף די טרערן
ווי דײַן טעמפל איז פארברענט.

כ'וועל דיר ברענגען זיך אליין,
ווי א האנט פון זיך אליין...
מינאטור וועט זײַן דער טעמפל,
אויסגעשניצט פון מיין געביין.

וואלדיקס. מאמע. מאמע-שמאט!
ס'וועלן ציען זיך מיט רעש
צו מיין ביינערדיקן טעמפל
גרינע פנימער פון אש...

גראַ

זיי ווערן גראַ, די געמאַפּאַרטיזאָנען,
זיי ווערן גראַ, ווי שמערן אין באַגינען.
און איבער יונגן מאַרמאַר
פאַלט אַ מידע זייער גראַקייט
מיט אַפּשנין פון רוניען.

און גראַע אויגן שווימען צו אַ שטאַט,
ווי בלוז אַ דענקמאַל איז געבליבן,
בלויז אַ ווונד אין הימל.

ווי,

ביים דענקמאַל וויקלען זיך ווי שלאַנגען
רוימע קרענץ,
פון מערדער באַרעמהערציקע, פון דניטשן,
וואָס קומען איצט מטמא זיין די שטיינער.

און ס'דאַכט:

עס גיבן שטיינער זיך אַן עפּן.
איבער וואַרשע גיט אַ זאַלפּ: נקמה!
פון יענע יונגלעך אין די באַרעליעפּן.

דו געדענקסט נאך ווען די שעהען זענען איינציקווייז געבוירן,
יעדער שעה — אן אנדער פארב און גורל.

איצטער שטייטו פאר די שעהען און א בייג זיך, און א הייקער:
אלע סמען מישט צוזאמען א משוגענער אפטייקער.

אין דער פינצטער, אין א שטייטל מישט ער בלינד און בחפזון:
אניזן, פערל, גראזן מיט נארקאזן.

אויפגעמישט אין איין רפואה אלע דארטנס מיט די דאען —
און ער גיט דיר טרינקען דינע שעהען.

פאַר יעקב גלאַטשטיין,
צו זיין זעכציקסטן געבוירן-טאָג

דעמאָלט, ווען מיין באַבעלע,
אויסגעפּוצט אין עסיק און אין האַניק,
אַזא נאַבעלע,
האַט מיך צום געבוירן-טאָג
באַשאַנקען מיט אַ זייגער —
דעמאָלט איז מיין צײַט געגאַנגען
אין דעם זעלכן שטייגער.

ס'איז געווען אַ וואַנטזייגער, וואָס שמאַמט פון דער לבנה...
ימען טינט איז ווייניק צו באַשרייבן זײַן פּאַסאַן.
זי האָט אים געראַמעוועט
(אויב ס'דינט איר דער זכרון)
פּלה-צײַט, פון אַ פּאַזשאַר ביים זיידן אין סמאַרגאַן —
יענע שמאַם, וווּ אין אַ לאַרבערקראַנץ
איך בין געבאַרן.

ער איז געווען אַ קאַליקע
מיט קרומע פּיס פון בלוי;
אויף דינע קיימן גאַליקע,
וואָס באַמבלען זיך דערבײַ.

אַ שניימענטש, אַן אַנדרוגינאָס,
פון רויטן האַלץ און שמאַל.
מיט ברענענדיקע אויגענעם,
ווי שמערן צוועלף אין צאַל.

איך האָב מיין גאַסט מיין טייערן
באַשטימט אָן אויבן-אָן :
— איך וועל דיך פּוּצן, שנייערן
און דאָ וועט זיין דיין טראָג.

און כאָטש ער האָט געשניטן,
האַט ער דעמאָלט ניט פאַרשניטן
מיין צייט.
זי איז געווען אין גאַנצן מינע.
און אַז מיין באַכען האָט פאַרגלוסט זיך דווקא
אַנצוקלאַפּן מיטן בלאַען שירעם
איז גן-עדן —
האַט דער זייגער ניט דערלאָזט מיר זאָלן זיך צעשיידן.
געוואָרן איז די באַבעלע אַ היימישע קוקאוּקע
און יעדער שעה אַרויסגעשפרונגען פון איר קבר :
— קוקו !
דינע איז די צייט, אוי דינע, דינע :
— קוקו !

אַצינד, ווען יענער זייגער איז פאַרברענט,
איז אויך מיין צייט ווי אַפּגעברענטער קאַרן.
און בלויז דער בלינדער קוקו זוכט אַ נעסט אין מיין זפרון.

ביים לייענען שעקספיר

„ס'איז די קללה פון דער צייט, ווען בלינדע
לאזן פירן זיך פון משוגעים.“
שורות הינטיקע פון קעניג ליר,
שורות גרויליקע פון מיר צו דיר.
ניטא פאר זיי קיין נאנט און ווייט,
וועהין דו זאלסט אנמרינען —
דער עכא: „ס'איז די קללה פון דער צייט“
וועט דיך געפינען.

— און אויסער צייט?

— איז בימערער... אין יענע מויבע שלעסער
טוט ניט וויי דער מיפער שניט פון מעסער.
מע קאן אפילו ניט אראפ פון זיגען.

אין אמסטערדאם, אין ניינצן פערציק זיבן,
געזען האב איך די „נאכטוואך“ פון רעמבראנדט.
ווען מ'האט זיך שוין פארגונען לעבן, ליבן,
האט אויפגעזיגלט א באפרייטע האנט

ס'געמעל פון דר'ערד. זי האט עס דארט באהאלטן
פון דיקן טויטמארשאל און זיין ארמיי;
און ס'האט דאס בילד, פון ליגן אונטער שניי,
ארױסאנטפלעקט פארהוילענע געשטאלטן.

ווי לאַטאַסבלעטער וויקלען זיך די פארבן...
געשטאלטן, וואָס די צײַט האָט זײ פאַרמאַלט —
זײ לעבן ווידער. פנימער אין קארבן.
פון הינטער שפיזן, אין צעגליטן גאלד.

* * *

וואָס פֿײַניקט מיך דיין אַלמער לײוונט, מײַסטער,
אַצינד אין זיבן יאָר אַרום, אַצינד?
אַנטפלעקן זיך אויף ס'נײַ אין מיר די גײַסטער
פאַרהוילן אין זכרון, אין דער בלינד?

ווער וויקלט אים פונאנדער, דעם זכרון,
צעקארטשעט ווי א שפיגל אין א פלאַם?
ווער האט אין דר'ערד באהאלטן מינע יארן,
זיי אויפגעזיגלט מיט א ווארט און גראַם?

ווי לאַטאַסבלעטער וויקלען זיך די פארבן...
געשטאלטן, וואָס די צײַט האָט זײ פאַרמאַלט —
זײ לעבן ווידער. פנימער אין קארבן.
פון הינטער שפיזן, אין צעגליטן גאלד.

דער קראַנקער דיכטער

עס קומט דער טויט אים אויסהיילן פון לעבן.
אונטערן קופאַל פון שאַרבן גייט און פאַלט אַ רעגן
אויף ברענענדיקע לאַנדשאַפטן.

ער פילט

דעם שיינעם זעלבסטמאָרד פון אַ מינדסטן טראַפּן.
אַ דאַקטאָר, ווי אַ וואַלקן אַ פאַרקלערמער,
בלומיקט אַ רעצעפט בני אים צוקאַפּן:
— דריי מאַל טעגלעך צו אַ לעפל ווערטער.

א פאלמע וויגט א פייגעלע און קאן עס ניט פארוויגן,
אנטקעגן פענצמער, ווו עס ליגט דער גוסס.
איך זע ווי צווישן ביידן גייט א דימענטענער ניגון —
די זון-מוזיק פון זילבן, ווערטער, אותיות.

דער סקולפטאר מיט די טויזנט אויגן ענדיקט שוין די מאסקע.
ווי גיט מען זיך אן עצה מיט א טרער וואס אויף דער וויע?
א, טרער דו לעצטע, גלי אים אפ די פינגער. לאז ניט, בליאסקע.
און זאל דיין האר פארזאמען די נסיעה!

דער סקולפטאר האט שוין זינס געטאן. אוועק. ניטא דער גדול.
די מאסקע — בלא. דאס פייגעלע נעמט שוועבן
אין זעלבן בלא. און דארטן, ווו איך זע עס ווי א נאדל,
נעשעט דער איבערבייט פון טויט און לעבן.

געווען איז א בית-עולם, געווען א גרינע באַנק,
צום ערשטן מאל מיר זייגן דעם פּורפּורנעם געטראַנק.

און אז דיין ווייטער אַקסל גיט ווייטער נאָך אַ בלאַנק —
באַדאַרף איך ניט קיין אויגן, וואָס לעשן דעם געדאַנק.

„פאַרזיגל אַלע ווערטער, צו-שיפור איז די באַנק,
אַ שטילקייט קאַן דערהערן, די מתים זענען קראַנק.“

פאַרשנייט איז דער בית-עולם, און דו, און אויך די באַנק,
נאָר דינע ליפּן זינגען: „די מתים זענען קראַנק.“

א מאַן האָט זיך פאַרוואַנדלט אין אַ זעג
און אויסער מיר האָט ניט דערזען אים קיינער.
און מענטשן, ווען זיי קומען אים אין וועג,
אין אייגן פלייש דערפילן זײַנע ציינער.

צעזעגט האָט ער זײַן צײַט, זײַן היים, און שטיינער.
צעזעגט די זון די מאַרמאָרנע, דעם רעגן,
און בלוז די ווערטער ניט געקענט צעזעגן.
און אויסער מיר האָט ניט דערזען אים קיינער.

דיאלאג אין גראַ

זי זאָגט: פון דיַינע אויגן גייט אַ רויך,
זיין קלאַרן אינהאַלט קאָן איך ניט געפֿינען.

ער זאָגט: פון מיַינע אויגן גייט אַ רויך —
ניט אויסגעלאַשן זענען די רויַנען.

זי זאָגט: ווי קאָן איך לעשן, איך בין פֿלאַם,
און בלויז מיַינן טויט איז אַ געליימטע כוואַליע!

ער זאָגט: פאַרלאַשן האַט מיַינן רויך דיַיַן פֿלאַם,
צו וואָס האַסטו באַדאַרפט די וואַקאַנאַליע?

א דיכטער אין זיין שרעק צערניסט
אמאל זיין ליד: צו-שיין, צו-אפן.
און קלאגן קלאגט אין אים זיין גניסט,
ביז וואנען ס'קומט אין נייע סטראפן.

באגעגנט האב איך א געשמאלט.
אמאל איז זי געוועזן איינע —
א בליץ, וואס קניען צווינגט דעם וואלד,
באגעגנט האב איך הינט א זקנה.

דו האסט א ליד פון זעכצן יאר
פארברענט אין שיין פון דינע גלאריעס.
אזא וועט שוין ניט קומען. קלאר.
צי איז דאס ליבשאפט, צי אכזריות?

א

קוים פיל איך דיין האנט אויף מיין אקסל,
די האנט פון א שאטן,
קוים פיל איך די פינגער ווי שניטן אין שניי צו א כומער —
נעמען זיך ציען פון מינע שווארצעפלען די שניטן,
און איר בין אין זיי א פארקלונגענער זילבערנער שליטן.

ב

כ'בין געווען שוין א וואַלף אין א וויגע,
מיט א צווינגעלע קארשן אין מויל.
זענען שנייען געוואָרן משוגע
און פארשאַטן צו דיר מיין געהויל.
און דעם צווינגעלע קארשן פון מויל...

דו האָסט געזאָגט: „איך וואָלט מיט פֿרייד
זיך אָפּגעזאָגט פֿון אַלע מײַנע
באַשערטע יאָרן — פֿאַרן פֿרײַז
פֿון קאַנען איבערלעבן ווידער
מיט דיר צוזאַמען יענע נאַכט
ווען כײַדע זענען מיר געוועזן
ווי נײַט-פֿאַרשטאַנענע מוזיק.“

און איך, ווי ס'וואָלט אין מײַנע צײַן
דאָס האַרץ געגוססט — האָב געשוויגן,
און בלויז געזען: אַ מינענפעלד
און מיר, צעווישן פֿולווער, — ליגן.

פאר לייב ראַכמאַן

פאַרהאַק ניט דעם טויער, לאַז לעבן די ווונדן.
געפֿין אַזאַ קאַרענעם קלאַנג זיי צו זעטיקן.
דאָס איז דיין ירושה. דאָס זענען די בונדן.
און וויי, אַז דו וועסט בלויז אַ רגע פאַרשפעטיקן.

אַן איינציקער פאַרמעט — אַ זילבערנער פעניקס,
אַרויסגעפיקט האָט זיך ניט לאַנג פון די שניטערן.
דאָס איז דיין ירושה. דעם אייביקן קעניגס
באַהאַלטענער פּסוק אויף דעם, וועט דיך ליטערן.

א

פון זינט עס האט דער האר, פון אייגן-ברענענדיקן שאטן,
 דעם פייער-וואָגן מיט די ווונדער-סוסים אויסגעקנאַטן
 ביי זיך אין קוויטע, און פארטרויט זיין ווילן צו די סוסים,
 דער נביא זאל אין הימל ברענגען פון ערד אַ גרום אים —
 און אליהו איז פארבײַ דעם סיריוס, דעם יופיטער,
 צו זיין דער סאַמע נאַנטסטער שמערן לעבן דעם געביטער —
 פון דעמאָלט האָט דער פייער-וואָגן שוין געמוזט אין זעלבן
 צעשפילטן ריטעם אויסמעסטן די שמערנישע געוועלכן.
 געלאָזן האָט ער אליהו ערגעץ אין אַ סאַליע,
 צוזאַמען מיט זיין צײַט — אַ כוואַליע וואָס געבוירט אַ כוואַליע.
 און צווישן בידן איז דער מילכוועג שוין אַצינד אַ גדר,
 און וועלטן דרייען זיך ווי שלאַנגען רונד אַרום די רעדער.
 ווייט-ווייט איז שוין דער פייער-וואָגן, ווייט פון בליצן, שלאַקסן,
 איז דאָ אַ כּוח וואָס זאל קאַנען איינהאַלטן די אַקסן?

און פלוצעם האָט אַ ברומעניש מיט אַפּקלאַנג פון יללות
 אַ קנייטש געמאַן דעם חלל, ווי עס וואַלטן די מזלות
 געוואָרן. לייבן — ווי מלאכים וואַלטן זיצן שבעה — —
 אַ ווייסע האַנט האָט אַנגעכאַפט די סוסים בײַ דער גריווע:
 — צום קעניגרייך פון אַשמדאי, דעם צינדער און דעם שינדער,
 און ברענג דעם טאַטן זײַנע ליבע קינדער!

ב

באַשלאָגן האָט אָן אַינז די גלידער
ביים דימענטענעם רכב-אַש,
ווען ער האָט זיך געלאָזן ווידער
צום קעניגרייך פון בלוט און פלייש.

געצויגן האָט אים אַ זאָווייע —
אַ צוגעקלעפטער שטויב צום אָקס.
די קיימן פון דער קאַסיאָפּייע
צעפיצלט ער ווי דינעם פלאַקס.

און אַט איז שוין דער שטויב אַצינדער
די אַלט-באַקאַנמע גרינע קויל.
דער פּייער-וואָגן זוכט די קינדער,
ווי זענען זיי? ניטאָ קיין מויל.

בלויז רויכן, רויכן, שוועבעדיקע רויכן,
די מוימע קינדער — לעבעדיקע רויכן.

זיי רופן: מאמע, מאמע! פון די רויכן,
די גאנצע פאנאָראַמע איז אין רויכן.

די ליאַלקעס און די בייגל זענען רויכן.
און איבער זיי די פייגל זענען רויכן.

די מוימע קינדער הילן זיך אין רויכן,
די מוימע קינדער שפילן זיך אין רויכן.

דער פניער-וואַגן האָט דערפילט: ער איז פון זעלבן שטאַף,
און זײַנע רעדער — וואַקלענדיקע, לאַמע.
ער וועט ניט ברענגען די פאַרשעמטע רויכן צום אַין-סוף,
און דאָס וועט זײַן פאַר אַלע שווימע קינדער די נקמה.

נאָך גוט וואָס אליהו איז דאָ ניט מיט אים באַנאַנד,
אַ, גוט וואָס ער איז אויבן אין דער סאַליע.
און „דיבאַם“ שמעלן זיך די סוסים קעגן תהום, ביים ראַנד,
באַשטימט אין זײַנע שלונדן צו דערלאַנגען זיך אַ וואַליע.

נאָר באַלד האָט אים די זעלבע ווייסע האַנט געמאַן אַ צי
מיט בלענדיקע מאַגנעטישע געוועבן:
— דו זאַמל אַײַן די רויכן אין דיין לידיקייט און פלי,
אַזוי ווי כ'לעב, די שווימע קינדער מינע וועלן לעבן!

און מיר, אין אויסגעבענקמן לאנד, ווי דענקמעלער פון אייזן,
 באשטענדיק ווארטן מיר און בענקען, דא זאל זיך באווייזן
 דער אדלערדיקער פייער-וואַגן זעגנדיק דעם געפיל,
 מיט קינדער, קינדער, גיט קיין רויכן, זוניקע ווי עפל.
 און אליהו, ער אליין, זאל זיין מיט זיי צוזאמען,
 צו אַנווייזן די קליינע זייער טאטן, זייער מאמען.
 און ער אליין זאל אויפהויבן אַ פוסע, מאַכן קידוש,
 און פונעם פייער-וואַגן זאל ער בענטשן זיי אין ייִדיש — — —

מיר האָבן ביידע זיך געזעגנט
בני פּוּשקיןס דענקמאַל, בני די טרעפּ;
און מאַסקווע האָט צו-לאַנג באַרעגנט
מיט רוימע שמערן אונדז די קעפּ.
און ווי מיר נעמען זיך פּונאַנדער
און ליפּן צוקן: זיי געזונט! —
האַסטו דערזען ווי אַלעקסאַנדער
פאַרשטעלט אין בראַנדז אַ הייסע ווונד.

און נאָך אַ מאַל דיין האַנט אין מיניער
און דינע אויגן גרוי פון גרויל.
— איך וויל ניט ווערן אַ ציגיניער —
האַסטו געזאָגט מיט קרומען מויל.
פאַעט! אין אייביקייט דיין וואַנדער,
ווי ס'גייט זיך אונדזער שטויב אַ צונד!..
און איבער דיר האָט אַלעקסאַנדער
פאַרשטעלט אין בראַנדז אַ הייסע ווונד.

איך האָב געזאָגט: אַ שוואַרצע חופּה,
פון טויט געשפּונען, איז מיין שמאַט.
מיר זענען טעקסטן צו דיין „קופּע“
און אויסדערוויילט צום עשאַפּאַט.
אָוודאי איז דער שניי מיר אייגן
און קיין מאַל וועט ער ניט צעגייין...
נאָר מיר צוקאַפּנס וויל איך לייגן
אַ ייִדישן, אַ ווייכן שטיין.

עם האַבן פּלוצעם די טרומיימן
זיך אויסגעלאָשן אויפן סקווער.
און כ'האַב דערזען דיין טרער אין קייטן,
ווען ס'איז אוועק אַהיים דיין טרער. — —
ווי ביסטו, חבר? — זינג דעם אמת!
פון קבר זינג מיט פּרייען מויל:
איך האָב דיר, לאַנד, געשאַלט פּאַעמעס
און האַסט צוריקגעשאַלט אַ קויל.

1956

צו א. וואַגלער

דו ביסט געווען אַ פעלד מיט גריקע,
און דינע לידער — בינען, בינען,
וואָס ציען פונעם פעלד יניקה
און טראַגן האַניק ביז באַגינען.

און איצטער: זינגסט פון זעקסטן גאַרן
דיין טרויער צו דעם קליינעם בינשמאַק.
די בינען ברענען אין זפרון,
דער חלום בלומיקט אין אַ רינשמאַק.

צעשפלימערט איינער פון דעם צווייטן — זע איך ווי איר שפאנט
צו היילן די רוינען צווישן פעלדון פון יהודה.
א, ברידער לעצט-געבליבענע, איר פינגער אן א האנט,
און די וואס זענען אש אין ווינט — קומט אלע צו מיין סעודה.

מיר האבן אויפגעבליט אין קלאנגען איבער אונדזער היים
באגלייך מיט די בעריאזקעס איבער טויערן, געזימסן;
און אונדזער חלום האט געהלומט בימים ההם
פון אויסגעלייזטער וועלט אין לויטער גרינסן.

איז ענג דער ברונעם ווען די שמערן טרינקען זיין איין-סוף?
מיר האבן זיך געצויגן צו די שמערן דינע, ווילנע!
אויך ווען מיט אונדזער בלוט זיי האבן אנגעזאגט דעם סוף —
געווען מיר זענען העזהדיק און יונג און, שמשעפעטילנע!

אצינד איז ענגער אונדז די וועלט אין עלנטן געביין,
ווי ס'גאון-געסל מיטן שטויב און קאפטשענדיקן לעמפל.
א, ברידער לעצט-געבליבענע, אליין, אליין, אליין,
צוזאמען מיט די טויטע קומט איר איצטער צו מיין טעמפל.

ס'קומט לייזער וואלף מיט גרינע לידער, קומט פון גלותסאן,
אן אויפגעצוקטער פון זיין אייגן זינגענדיקן פייער.
דאס ווילנע-קינד, וואס איז אוועק אין שניי פון דושינגיס-כאן...
אין אויג — א ווילדע ריוו, אין מויל — א בלייער.

און ס'קומט דער שוסטער משה-איצקע, ווי נאפאלעאן.
האט אויסגעשטעפט מיט רויטע פעדעס זיינע משוגעתן;
— דער טויט איז ניט פאר מיר — האט ער געזאגט — און איינער קאן
זיך דורכרייסן, יע, יע, מע זאל ניט שפאסן!

און שמשון, וואָס אַ פּאַדקעוווע פון גאַלד האָט דער עסטעמ
געשמידט פאַר זײַן ציגײַנער-פּערד און ווי אַ זאַנג אַ דינער
געטראָגן זיך אויף אים צו יעדן טאַג און קאַבאַרעט,
ביז אַפּגעשימערט האָט זײַן קאַפּ אין האַק פון אַ ליטווינער.

און ער, מיין געטאָ-ברודער... ס'האַט אַ מלאַך אים באַהיט
אין מתים-טאַל. ער האָט דעם טאַל באַהאַנגען מיט גירלאַנדן!
געווען איז היימיש עפּלוויין בני שמערקען דאָס געמיט —
צוזאַמען מיטן טויטן מלאַך קומט ער פון די אַנדן.

ס'באַגלייט זיי וואָגלער פון פאַריו — אַ בלויענדיקע צווייג,
און פּרצקע, וואָס קלאַגט זײַן ווילנע-קדיש אין קאַנאַדע;
און ווי אַ לייב אַרויסגעריסן פון זײַן אַלמער שטייג,
נאַר אינגעשמאַכן איז די שטייג אין אים — קומט חיים גראַדע.

און ווילנע קומט, און די ווילנע, מיטן זעלבן שמעג,
זי שמעלט אַרײַן איר בלויקייט אין די אויסגעפיקמע שויבן.
און ווידער שליסן מיר אַ בונד ווי אין די יונגע טעג,
און ווידער הייבן מיר די פּוסות מיט באַנײַטן גלויבן.

1956

פון זיך צו זיך

צו זיך אליין ווי צו א צווייטן לייג איך צו מיין אויער.
 און מיניע אויגן, איבערפול מיט זינגענדיקער זעונג, —
 איך נורטעווע אין דיין געהיים, ווי אדערן אין מארמאר:
 פארזיגלט זענען דייןע סודות, ווער האָט זיי פארזיגלט?
 פאר וועמען די מוזיק פון דייןע ניט-אנטפלעקטע סודות?
 מוזיק פון הענט און ליפן. קלאַנגסימבאָלן אין דער פינצטער.
 מוזיק פון רעגן, רעגן-בויגן, איבער — איבער — איבער —

דו ביסט אַ בינשמאַק הינטער פייער און איך קום ניט נענטער.
 דו קאַרמעסט מיך מיט אַפּגעהאַקטע קלאַנגען — דייןע בינען.
 און ס'טרעפט, אַ בין פאַרבלאַנדזשעט און זי ציט אַוועק אין מידבר,
 אַ בין פאַרוזכט אַ בלענדל הויט און זי ווערט בלינד פון שיינקייט,
 און איינע זוכט: אַ קוש טאָן די פאַרסטמע בלום און שטאַרבן.

איך זע און הער. און מיט די קלאַנגסימבאָלן, ווי מיט נאָדלען,
 פאַרניי איך ווונדן אויף די ווייסע מוסקלען פון פאַפיר.
 נאָר אַלצדינג וואָס איך האָב געזונגען ביז אַצינד איז אַרעם
 אַקעגן דייןע אוצרות וואָס דו האָסט אין מיר פאַרזיגלט.
 ס'איז יעדער קלאַנג אַן אַפּקלאַנג פון דער תהומיקער מיסטעריע,
 מיט יעדן שפּאַן — אַלץ ווייטער און פאַרהוילענער דער בינשמאַק.

די צייט איז בלויער וואָקס. און טריף נאָך טריף זי ווערט צעשמאַלצן.
 אַ, שטילקייט אויסגעטאָן פון צייט! עס קומען שוין די בינען
 צוריק אַהיים פון זייער לאַנגער, זוניקער נסיעה.
 לאַז איין מאָל מיך אַרײַן אין זיך אליין, ווי בלום אין בלום,
 און זאָל די ווילדע מלפּה מיך אַ בים טאָן!

די שווארצע קוזניע לעבן פלאנקען
 אין פונקען ווי אין רויטן מאן —
 זי האמערט מיר אין די געדאנקען:
 — איך בין... דערמאן זיך שוין, דערמאן!

און די דערמאנונג איז א קלאמער,
 א שפיץ אין מיר, א שפיץ אהין.
 שמדיאל קלינגט פונאנד זיין האמער
 אין שווארצער קוזניע: יא, איך בין!

פון בוידעמשוב איך זע דעם ווונדער:
 שמדיאל צויבערט קלאנג נאך קלאנג,
 און אונטער יעדן קלאנג באוונדער
 ווערט אויסגעצויגן מיין פארלאנג,

וואס צווישן פונקען קומט זיך ווייזן
 דורך בלאַער פריזמע פון קרישמאַל:
 א ווינטער אויסגעשמידט פון אייזן,
 א שקיעה אויסגעגליט פון שמאַל.

איך גיב דעם שמידער מיין שווארצעפל,
 מיין צייט, מיין ליבע, מיין געוויין;
 און אונטער האמער גלי איך, צאפל,
 אבי צו קאנען זאגן: שוין!

און אַט דער שיינקייט וויל איך דאַנקען,
 זי איז מיין אייביקע מינוט.
 א, שווארצע קוזניע לעבן פלאנקען,
 דיין האמער טאַנצט בי מיר אין בלוט!

פּאָעזיע

אַ טונקל פּיאָלעמע פּלויים
די לעצמע אויפן בוים,
דין-הייטלדיק און צאַרט ווי אַ שוואַרצעפּל,
וואָס האָט בײַ נאַכט אין טוי געלאָשן
ליבע, זעונג, צאַפּל,
און מיטן מאַרגן-שמערן איז דער טוי
געוואָרן גרינגער —
דאָס איז פּאָעזיע. ריר זי אָן אזוי
מען זאָל ניט זען קיין סימן פֿון די פינגער.

1954

✱

אײננעמען שטחים פון צײַט מיטן וואַרט,
זאלבן אויף זײ דיײַנע זױבערע זילבן;
וויקלען אין קלאַנגען-רצועות די מוסקלען,
אַנמאַן אַ שטילקײַט אין ערדישע הויטן,
שפּאַלטן אַ גראַם ווי אַ מילגרוים און טרינקען,
לאַזן די גלידער פאַרשווימען אין לידער
ביז דיײַנע לידער אויף סײַ ווערן גלידער —
אַט צוליב דעם ביסטו, יינגל, באַשאַפן.

פאר יעקב באטשאנסקי

ווער ביסטו, פאלמעצווינג, דיין גרין
באקאנט איז מיר, באקאנט...
— איך בין געווען, איך בין, איך בין
א צווינג א כיראמאנט.
יינגל, גיב דיין האנט.

איך גיב, איך גיב, און איבער מיר
זינגט דער כיראמאנט:
— יינגל, ס'גייען אין דיין האנט
באזונדערע דריי וועגן.
איינער — צו א ראבינע
אנגעטאן אין רעגן.
דער צווייטער שמעלט זיך אפ אין שניי
אנטקעגן א בעריאזע;
דער דריטער — בני א פאלמעבוים
אין העמדעלעך אין ראזע.

יינגל, ס'איז די ראבינע
דיין מאמע, זע ווי רויט...
אין בעריאזע וויינט דער טויט
וואס האט געהייסן: מאמע.
און אין פאלמע לעבט א גייסט,
וואס האט נאך ניט קיין נאמען.

יינגל קלייב זיך אויס א בוים
און צי פון זיינע שמראמען.

אין גארטן

א

בני נאכט אין גארטן האט זיך עם אנטפלעקט
און ס'האבן צוגעשטימט די בלעמער,
און ס'האבן פינקל-וואַרעם און אינסעקט
דערציילט מיר שפעטער :
די זון איז נישט פארגאנגען, ווייל עם גרינען
ווי קליינע זונעלעך ציטרינען.

די קליינע זונעלעך, זיי וועגן
די זוניקייט פון זיך אליין.
די קליינע זונעלעך, זיי מעגן
זיך גרייסן : ווי מיר זענען קליין !

ג

כ'בין די פֿיכטקױט. צו מיין גױסט דעם פֿיכטמן
צױען זיך די גראָזן מער און מער.
אז די שמערן זאָלן קאַנען לײכטן —
קומען זיי און טרינקען פֿון מיין טרער.

פאפירענע סקעלעמן, לאנג אנטפליישמע,
איר שמויסן ביכער אין מיין הויז — אוועק!
און בייגט זיך ניט מיט רוקנס גאלד-געליישמע...
ס'איז מינע הינט אן אנדער ביבליאמעק:

א רעגנבוך אין פענצטער קומט זיך מעלדן.
אן עפלבוך אין רעגן-בויגן-באנד.
איך לייען אים. די עפל — זינע העלדן —
זיי פאלן מיטן לייענער באנאנד.

א פאלמעבוך אין לופטיקן געקלעטער!
א פויגלבוך, וואס וויגט זיך אויף א צווייג!
א פינגבוך מיט אויפגעמישטע בלעטער,
וואס נאר מיין שונא ווייזט ער איצט א פינג.

אין פארק

א בלינדער מאן,
רובינען אַנשטאַט אויגן,
זיצט אין ווייסן העמד ביי אַ פּאַנטאָן
און שוואַלבן איבער אים אין קאַראַהאַד
אַרום דער הוילער טענצעריין פון קלינגענדיקן וואַסער.

אַן אַנגעשפּיצטער הונט ביי זײַנע פּים,
מיט בלאַע אויגן פון זײַן האַר — דעם בלינדן.

און לעבן בלינדן טוליעט זיך אַ פּרוי,
ווי אַ דינע מאַנבלום אין אַ האַגל.
זאַלען זען די שוואַלבן :
זי האַט ליב.
זאַלן זען די ביימער :
זי האַט ליב.
פולע זענען אירע טרערן,
פולע מיט מתנות.

נאָר די צוויי רובינען זײַנע שניידן זי געהיים,
און —

— „צעזאַר, קום אַהיים,
איך האָב ניט ליב רחמנות!“

א

אַזוי פיל מילגרוימען אין דיניע וואַלקנס!
און בליצן שפאלטן זיי,
עס פאלט אַ האַגל.
דיין טעם, באַשעפער, זייגן מיניע ליפן,
און דו אליין האַסט זיך געלאָזט אין וואַגל
דורך מיין נשמה, ווי די זון דורך אַ געדיכטן וואַלד,
אַהין, וווּ קיינער איז נאָך ניט געאַנגען.
אַ פויגל ווערט געבוירן אין דיין אייגענער געשמאַלט
און זעצט דיין שווינגן איבער
אין די שווינגדיקסטע קלאַנגען.

אלע שטאמען קומען זיך צוזאמען,
 אלע צווייגן מאכן צו די פענצמער.
 קענסט פארבלאנדזשען אין די גרינע פלאמען,
 אין געדיכטן וואלד, וואָס איז דער שענסמער.

קענסט פארבלאנדזשען אין אַ נעיץ פון טויען,
 אין די שאַטנס, ווען זיי ווערן ווילדער...
 קענסט פארבלאנדזשען הינמער מיין חיוון,
 איך זאל אַנווייזן דיין וועג אין בילדער.

ווי לאנג דער וועג פון זיך צו זיך, ווי לאנג?
א מאָל אַ האַלבע רגע דאַרף געדויערן,
און שוין. אַט איז די גאַנצקייט. נאָר אַ שלאַנג
איז אויף דער סטעזשקע צווישן ביידע מויערן.
און זיבן וועלטן, זיבן קעלטן, דאַרף אַמאָל דער גאַנג
דער נאַענטער, פון זיך צו זיך, — געדויערן.

ווי האב איך געזען אזא מין פנימל,
וועלכע שפיל באווייזט מיר די נאטור?
יעדער שטיינדל ברענט — א וויסער גיהנומל,
און עס קומט א מענטש אין מיניאטור.

ניט קיין שמרוי — א סוד א יענעוועלטיקן
ברענגט מיר די מוראשקע פונעם מאָל,
ווי די טויטע, זיי אליין געוועלטיקן,
און דאָס קול פון טויט איז אַן אַ קול.

יא, דאָס איז מיין פריינד און ניט קיין אנדערער,
האַב גערופן — קומט ער מיט זיין גנאָד.
און פארשמעלט האָט זיך אזוי דער וואַנדערער
צו מגלה זיין בלויז מיר דעם סוד.

ס'פנימל, אין פורפור אין צעשפיגלטן,
לייקנט ניט, אז מיר זענען באַקאַנט...
און אַ קליינעם פאַרמעט אַ פאַרזיגלטן
לאַזט מיר די מוראשקע אין מיין האַנט.

אלע, וואָס זענען געוועזן מיר מייער,
אלע, וואָס זענען פאַרשלונגען ווי פערל אין פייער,
זיי, מיט די זילבערנע מוסקלען,
אַ, בראשיתדיק מייער —
שווימען אַצינד אויפן ים
פאַרשמעלמע אין כוואַליעם.
ציען צו מיר די קאַראַלענע הענט,
שיפור פון טרערן און תפילות,
פון ים-שמורעם שיפור.
נאַר ס'גייט זיי אַנטקעגן מיין שיף
מיט אַן איזערנער נאַז
און מערדעריש קאַלט זי צעשניידט און צעפליקט זיי אויף שטיקער.

אַ פעלדז אין ים. די כוואַליעס פאַמשן.
און אויבן זיצט ווי אויף אַ טראַן
און ס'גרייכט דער ים ניט זינען לאַמשן —
אַ ים־הונט. וועמען גייט ער אָן?

בלויז איינעם גייט ער אָן ביז קינאה,
און ער באַגריסט אים פון קאַבינע.

צוויי מאַלער

צוויי מאַלער איינער קעגן צווייטן
און דער ים צעווישן
ברענט.

פאַרבן שרויפן זיך און מישן,
פענדזלען מאַנצן אין די הענט.
און איינער מאַלט דעם אַנדערן :
דער מאַלער אויפן ברעג
מאַלט דעם זונפאַרגאַנג, און יענער
מאַלט דעם מאַלער אויפן ברעג.

ביידע מאַלער זענען שוין געפאַלן
אין דער שלאַכט.
בלויז די בילדער לעבן, לעבן, שטראַלן
אין דער נאַכט.

ניט לאַנג אַזוי ! ווי ברענענדיקע לייבן,
ווילד און ווילדער,
שלאַגן זיך די בילדער.
ווען איינס וועט פאַלן וועט דאָס צווייטע קאַנען זיך דערהייבן.

א גליוואַרעם אין גראָזן

א גליוואַרעם אין גראָזן,
און ווייט — א שיף אין שמורעם.
צי וועט די שיף זיך לאָזן
צום שנינענדיקן טורעם?

דער ים-וואַלף זינקט אין גמיסה,
און וואַיעט צו זיין וועלפּין.
מיט ציינער-זעגן זיסע
באגעגנט אים א דעלפּין.

א וואַקל און א שאַקל.
די פינגער צוקן, צאָפּלען.
און ציען דעם בינאַקל
צו זיינע טוימע אַפּלען.

א פּישוף-גלאַנץ אַ ראָזן
דערזעט ער דורך יסורים:
— צום גליוואַרעם אין גראָזן,
צום שנינענדיקן טורעם!

צוויטשערן פייגל דען אונטער דער ערד
מיט געמלעכע טרערן
פארשטיקטע אין העלדזעלעך דינע,
אדער דאס פלאטערן אונטער דער ערד
איינמאליקע ווערטער, ווי ניט קיין געזעענע פייגל?

וועהן מיינע פיס האָבן שכל צו שפּאַנען,
איבער שניי, איבער היי, איבער שיפורן פּייער,
פילן זיי ווערטער,
נשמות פון ווערטער,
א שאַד וואָס די פיס מיינע קאַנען ניט האַלטן קיין בלייער...

ווי אַ שלאַנגען-באַשווערער
פאַרהאַלט איך די פיס אינעם גאַנג:
דאָ און דאָ און דאָ.
דאָ זענען זיי דאָ.
איינמאליקע שטילקייט.
איינמאליקע ערטער.
און איך גראַב מיט די הענט — מיינע בייניקע רידלען,
ביז וואַנען עס פּלאַצן
די שוואַרצע פּאַלאַצן
וון ס'פּלאַטערן ווערטער
באַהאַלטן אין פּידלען.

און פלוצעם דערפילט מען: עס לעבט די נשמה צו גיך
משה קולבאק

זי לעבט צו גיך. צו שמום. און קליגער
פון אלע ווערטער, נני און אלט.
איז מאיעסטעמיש ווי א טיגער,
באשאפענער אין גאטס געשטאלט.

זי הונגערט. ס'איז דיין ליב צו ווייניק.
זי שלינגט דיין צייט, ווען ס'האט א מעם...
און איז באזונדער און איז אייניק,
אין פינצטערניש, מיט ווייסן פלאם.

זי לעבט צו גיך. איז ייגער, עלטער,
מיליאנען יארן פון דיין ליב.
זי גייט אוועק ווי עס געפעלט איר,
און דיר, דעם נאר, באפעלט זי: בלייב!

איך זע א קונניע אן א טיר, א לאמע,
צעווישן תהום און תהום אין שניי פארהוילן.
און ס'ציט ארויס פון הייסע, רויטע קוילן
א בלינדער שמיד זיין בליציקע נשמה.

און ס'פאלט זיין האמער ווי א בער פון אייזן...
און זיין נשמה זינגט און האט הנאה:
— בלינדער שמיד, וואס זאל איך דיר באווייזן?
דיינע אויגן זענען ווידער בלאע.

א קלאפ אין טיר. און ניט קיין פיקהאלץ מיט א בלאען שנאבל.
ס'באווייזט זיך עמעץ מיט א שטעקן. ס'פנים בליציק־ראז.
„א טרונק, עס גליט אין מיר א קוזניע...“ — און פארנייגט זיך נאָבל.
די מאמע קאלטע דימענטן דערלאנגט אים אין א גלאז.

א זשלאַקע מיט איין צי דאָס וואַסער און פאַרבניסט א שמיכל:
„אוי ווייניק, ווייניק, און א ברונעם וועט מיר זיין גענוג?
עס טוט מיר וויי מנין שטעקן און עס טוט מיר וויי מנין שכל.“
ס'דערלאנגט די מאמע נאָך א גלאז, און איך פון אַלקער לוג.

אַריינגעגאַסן און באַלעקט זיך: „אי געשמאַק, ווי בימער!“
און ברעכט די גלאז און עסט זי אויף מיט קריצנדיקע ציין.
באווייזט א לאנגע, רויטע צונג מיט גלאזיקן געשפליטער.
אין אַלקער בלייבט א זונפאַרגאַנג ווען יענער לאָזט זיך גיין.

„א קונצנמאַכער!“ זאָגט די מאמע. נאָר פון אַלטן עמער
נעמט פליעסקען זיך אויף ס'ניי זיין פנים, וואָס איז בליציק־ראז.
און ס'קלאַפט אין מיר זיין שטעקן, און עס וויינט אין מיר זיין זמר,
און יעדן מאָל אין זונפאַרגאַנג איך זע א צונג מיט גלאז...

שטערן-זעער, פריינד מיין גרויסער,
נא א חלום, זיי אים פותר:

האב געזען אן ערד אין שקיעה
און זי גייט מיט רוימע פים,
ווי א קריע נאך א קריע
פרילינגצייט. קיין מענטש, געוויס,
האט נאך ניט געזען דעם ווונדער,
אז די ערד האט רוימע פים.
ווי איך טראכט אזוי, באוונדער,
און איך צייל אין זיך די צאלן
וויפל פים פארמאגט די ערד —
יאגט א רייטער צווישן טאלן
און פארהאלט בני מיר זיין פערד.

ס'איז דער פערד אין גאנצן בארדא,
בלויז א פלעק ווי א קינזשאל
פונעם שארבן ביז דער מארדע,
זיינע אויגן — גאלד און גאל.
נאר פון רייטער שלאגט מיט שכינה,
ווי א בעקן פון קרישטאל,
ווי עס קומט די זון אמאל
טרינקען וויין מיט ליפן דינע.

איצטער, אין מיין ווילדן שטוינען,
ווייזט דער רײטער מיר צוויי קרוינען
און ער זאגט: פאר דיר איז א יינע,
פינקטלעך פאר דיין מאס און פארעם,
און די צווייטע איז א קליינע,
סיידן אַנצוטאָן א וואָרעם.
נאר דיין קרוין מיט זיבן שמערן
וועט דיר דעמאלט בלויז געהערן,
ווען דו וועסט געפינען, ברודער,
פאר דער קליינער קרוין א קאפ.

און דער רײטער — אין גאלאפ.
און אין דרויסן — א גערודער.

אין אַ שטיינהאַקעריי

איך האָב זיך דערוען אין אַ שטיינהאַקעריי,
אין מיר — דינאַמיט.
ספּנה. זאָל קיינער ניט זיין. פּלאַקעריי.
געברום פון גראַניט.

מיט זוניקע מוסקלען, צעשפּלימערט און גאַנץ,
די גלידער אין מאָל.
און פּריש ווי דער טויט מיין גראַניטענער טאַנץ,
און לידער אָן צאָל.

עס קומען שוין וועגענער, לאַדן מיך אָן
צו בויען אַ וועג.
עס וועלן זיך ציען געוויס אַ מיליאָן, —
צו גרויס מיין פאַרמעג...

— בלויהאָריקע ווייגע, אַנטפלעק מיר, באַווייז, די קליינע, פאַרפרוירענע שיה צווישן אייז. איך האָב זי דערזען און געבענמשט אין סיביר, אַט נעכטן — ווען איך בין געווען אַ יאָר פיר, באַגלייט פון אַ הונט איבער שנייענס געשליף. בלויהאָריקע ווייגע, אַנטפלעק מיר די שיה!

— אַ פרישער גן-עדן מיט ביימער פון גליק, און דו אין אַ וואַלענעם, רויטן באַשליק. אַ הונט קושט דיין שאַטן: צוק-צוק... עלעהיי דאָס קושט ער די הינטעלעך זיינע אין שניי. און ס'גליטשן זיך ווינטן, ווי מילך אזוי פריש, אויף זונמעסערס איבערן לאַנגן אירטיש.

נאָר הינטער די ווינטן — אַ שיה צווישן אייז, פאַרפרוירן, באַשאַטן מיט שנייען ווי רייז. די הילצערנע הענט — אירע וועסלעס — געשמידט, און ס'העלפט ניט די מעכטיקע זון אין דער מיט; זי ציט פאַר די וועסלעס, נאָר ס'פעלט בלויז אַן אונזן די היה — די זון — זאָל באַווייזן דעם קונץ.

דו קומסט צו דער שיה אין דיין רויטן באַשליק — פאַרגאַנגען די זון און פאַרפרוירן דאָס גליק. לאַזסט איבער אַ טרער אויף איר דנאָ און ביז שפעט צום האַר פון דער ווייגע — דיין האַרץ, דיין געבעט. און ס'בעט אויך דער הונט מיט געביל און געפיל: די שיה מיט דיין טרער זאָל אַוועק וווּ זי וויל.

דער האר האָט זײַן אויער גענויגט צו דיין מויל,
אַ בליציקער פינגער האָט אָנגעזאָגט: וווּיל!
און ווי אַן אַרקעסטער אין מיטן קאַנצערט
וואַלט פּאַלן אין תּהום — האָט אַ ברום זיך דערהערט.
און וואַסערן הייבן זיך איבערן וואַלד,
פאַרשווענקען די ביימער און ציגען זיי באַלד.

און אויפן אירטיש, מיטן פינגער באַגלייך,
אַ גאַלדענע טראַגט זיך די שיף מיטן טײַך.
דיין טרער האַלט די וועסלע, ווי דו האַלטסט די פען —
פאַרזשמורע די אויגן און וועסט זי דערזען.
אַזוי, דיר פאַרויס, איבער טײַך, איבער ים,
צו אַנזאָגן ווונדער די וועלט און דיין שטאַם.

איר פּאַן איז אַ פּידל. איר אַנקער — אַ סמיק.
זי האָט אין ווילנע געבראַכט דיין מוזיק.
זי האָט מיטן נייעמאַן פאַרלענגערט דיין רום,
זי שווימט מיטן ירדן אַרום און אַרום.
און ווען איבער דיר וועט שוין בליען אַ רויז —
נאָך לאַנג וועט זי שווימען וועלט-אײַן און וועלט-אויס.

1956

אינהאלט

אין מידבר סיני

אין מידבר סיני . . . . . 7—16

געדאנקען פון א הירש

19 . . . . . געדאנקען פון א הירש
20 . . . . . פאטא-מארגאנא
22 . . . . . „דער קוואל פון נבואה“
23 . . . . . אן אדלער אויסגעשמידט פון זאלץ
24 . . . . . אדע צום היישעריק
25 . . . . . ירושלים
26 . . . . . עלזע לאסקער-שילער
28 . . . . . יעקבס לייטער
29 . . . . . פאראנגענהייט אין צפת

דער קרייז פון די נאענמע

35 . . . . . מיין טאטע
36 . . . . . די צעפ פון מיין שוועסטער
טאטע און קינד :

37 . . . . . א. אנטקעגן פענצטער
38 . . . . . ב. שא
39 . . . . . ג. שפילצייג
40 . . . . . דער שניימענטש
41 . . . . . ניינטע סימפאניע
42 . . . . . געוויין פון שטיינער
43 . . . . . ווילבע
44 . . . . . צום טויט פון מיין רעטערין
45 . . . . . מיניאטור
46 . . . . . גרא
47 . . . . . שעהען
48 . . . . . צייט
50 . . . . . ביים ליינען שעקספיר
51 . . . . . רעמבראנדט
52 . . . . . דער קראנקער דיכטער
53 . . . . . דער גוסס

54	. . . . .	יונגשאפט
55	. . . . .	די זעג
56	. . . . .	דיאלאג אין גראַ
57	. . . . .	ליבשאפט
58	. . . . .	דיין האַנט איף מיין אַקסל
59	. . . . .	דאָס אייביקע
60	. . . . .	זילבערנער פעניקס
61—65	. . . . .	רויכן פון יידישע קינדער
66	. . . . .	פּרין מאַרקיש
68	. . . . .	צו א. וואַגלער
69	. . . . .	באַלאַדע פון יונג־ווילנע

פון זיך צו זיך

73	. . . . .	תפילה צו זיך אליין
74	. . . . .	שיינקייט
75	. . . . .	פאָעזיע
76	. . . . .	אינגעמען שטחים פון צייט
77	. . . . .	דריי ביימער
78	. . . . .	אין גאַרטן
80	. . . . .	ביכער
81	. . . . .	אין פאַרק
82	. . . . .	דער האַגל
84	. . . . .	פון זיך צו זיך
85	. . . . .	ליד וועגן אַ מוראַשקע
86	. . . . .	יִד־ליד
87	. . . . .	דער ים־הונט
88	. . . . .	צוויי מאַלער
89	. . . . .	אַ גליוואַרעם אין גראָזן
90	. . . . .	אונטער דער ערד
91	. . . . .	נשמה
92	. . . . .	אַ זעונג
93	. . . . .	דער קונצן־מאַכער
94	. . . . .	צום שטערן־זעער
96	. . . . .	אין אַ שטיינהאַקעריי
97	. . . . .	די פאַרפרוירענע שיף

